

KJAK

Ógrundaðar útsagnir um Havnarútbygging

Hans Anfinnson
Norðfoss

Í samband við kjakið, um útbygging av Tórshavnar Havn, vil eg koma við nøkrum lýsingum av alternativunum og atfinningunum, sum eru komin fram í seinastuni.

Skálafjørður nærri útflutningsvinnuni: Sambært Løgmanni, og nøkrum við honum, er komið fram at Skálafjørðurin er eitt betri boð, tí hann liggur nærri útflutningsvinnuni. Hettar er kanska partvíst rætt, men vit gloyma nøkur øki í landinum. Tórshavnar Havn liggur mitt í landinum, við nøkurlunda somu frástøðu allastaðnis frá. Skal vøra avskipast frá t.d. Runavík, so blívur frástøðan munandi

longri frá Suðuroy, Sandoy, og Vágoy. Leiðin styttist bert frá Norðoyggjum, og í Eysturoy annars. Er tað skilagott? Ella eru tað bert útflytarar norðanfyri, sum eru umráðandi?

Havnarbygging á Sundi: At tosa um Havnarútbygging á Sundi, er púra burturvið. Fyri tað fysta er fjørðurin alt ov smalur, og hóast vit høvdu kunna bygt havnina, so høvdu skipini verið noydd at venda í Tangafirði, fyri síðani at bakka inn til Sund. Tað næsta viðvíkjandi Sundi, er at Føroya Løgting hevur samtykt, ikki at geva Tórshavnar Kommunu loyvi at byggja har. Við grundgevingini frá Løgtinginum at tað er ikki rætt at savna eina stóra havn í suðurstreymoy, bleiv uppskot um at loyva TK at gera havn har felt. (Løgtingstíðindi, 1986, útgáva C, bind A, Síða 401, Uppskot nr. 80 til samtyktar) Tað hevur ljóða, at samtykt finnst frá Løgtinginum, um at einki vinnuligt virksemi skal vera inni á Sundi, Eg havi ikki funnið hesa samtykt, men

onkur kønur kann móguliga finna hana. Afturat hesum bleiv fyrispurningur settur í 1987, um havnarútbyggingina á Sundi, sum hóast tað bleiv samtykt at hann skuldi svarast, ongantíð bleiv svaraður. Hettar visir, sum einki annað, hvønn vilja landsmyndugleikarnir hava, tá tað kemur til at menna miðstaðin í Føroyum. (Løgtingstíðindi, 1987, útgáva B, bind A, síða 635, mál nr. 100-11)

Skansin: At Skansin, sum øll í Føroyum helst eru sera góð við, skal taka óbøtiligan skaða av útbyggingini er beinleiðis skeivt. Tvørturímótir vil eg siga at skansin framyvir fær eina verju, sum fer at tryggja okkum skansan og umhvørvið rundanum hann í nógv hundrad ár frameftir. Umframt hettar, fáa vit eina bátahavn frammanfyri, har børn og ung kunnu rógva gummibátar, standa á seiðabergi og mangt annað, og harvið síggja og njóta skansan frá einum sjónarhorni, sum ikki hevur verið líka lætt áður. Eg havi fingið at vita, at bergið vestureftir, sum bara etur seg inni

gamla skansan, verður lagt niður aftur, so at skansin aftur fer at líkjast eini høvd, sum hann einaferð var. So verður eisini móguleiki at njóta skansan frá býnum, heldur enn at síggja beint í eitt berg. At skansin skal missa útsýni, ella øvugt, at man ikki skal kunna síggja skansan fyri byngjum, er ómetaliga skeivt skotið. Byngjurnar verða ongantíð settar omaná hvørja aðra í meiri enn trimum til fimm byngjur, og tá tær standa hægst koma tær ikki eingang uppum havnarskrivstovuna, sum stendur nógv lægri enn skansin. At skansin verður bygdur inni, er eingin vansi. Eg havi hugt eftir skansanum í Lerwick í Hetlandi, sum einaferð stóð mótir sjóvnum, og har havnarøkið nú er bygt frammanfyri. Tað er mín greiða fatan at hettar var ein vælagerð, tí nú kunnu fólk hyggja eftir skansanum frammanifrá, umframt at skansin nú er vardur frá veður og aldu. Verður alt hettar sett saman, so er eingin yvi um, at rætt er farið fram av Tórshavnar Havn. Fyrimunirnir við at byggja Tórshavnar Havn út

eru

- Kappingarføra nýmótans havn, mótvegis øðrum norðurlenskum havnum.
- Vit fáa eina miðhavn, har tað er líka langt frá Tvøroyri sum frá Fuglafirði, og frá Sørvági sum frá Klaksvík.
- Ein vardan skansa í nógv ættarlið frameftir, frá øllum síðum, sum kann njótast til bæði mentan og frítíð
- Verju av umhvørvi, eftirsum at tað verður líka langt frá øllum til avskipan, og har eini 80% av uppskipanini er næst har hon skal koyrast út. Alternativini halda snøgt sagt ikki
- Umhvørvið verður ikki vart við at flyta havnina til Skálafjørðin, og tó at tað er nærri fyri nøkur, so blívur tað nógv longri hjá øðrum.
- Tað ber ikki til á Sundi, og somuleiðis ei heldur í Kollafirði
- Skansin tekur ongan skaða, hvørki í útsjón, ella við útsýni.
- At bátahavn ikki kann gerast har vegna uppgang, er eisini skeivt, tí ein moli/

seiðaberg verður gjørt norðanfyri, sum verjir innsiglingina

Fyri mær virkar tað ikki sum tað er nøkur saklig orsök at forða eini útbygging av Tórshavnar Havn í Havn. Tá eg hoyri eitt nú arkitektarnir úttala seg, so ljóðar tað sum at Tórshavn bert skal vera ein mentanardepil við Café'um og Teatirsýningum, men hettar liva vit ikki av í longdini. At fjala bingjuvirksemi í Havnini, til frama fyri mentan og ferðafólk hevði tikið lívið av býnum, og so var ei heldur nakar at njóta mentanina.

Nei. Tað sum Tórshavnar Havn er farin í holt við, er eitt hart tiltrongt átak, sum kemur at tryggja føroyska samfelagnum tær bestu sømdirnar fyri góðshavn, ferðafólkahavn og samstundis verja okkara skansa. Mín áheitan vil tí vera til Tórshavnar Býráð, at halda rimmar fast í ætlanini, og ikki vika eitt komma fyri kritikki og snikk snakki, sum so ofta í Føroyum hevur forða mangari vælagerð.

Pensiónsránið - Tvungna uppsparingin

Frank Davidsen

Verður pensiónsætlanin hjá sitandi samgongu veruleiki, so er vælferðarsamfelagið gott á veg at fara í søguna. Frá at vit í meira enn eina hálva øld hava havt eina samhaldsfasta skipan, so er sitandi samgonga við at taka súlurnar undan hesi skipan. Meðan arbeiðandi verkafjöldin eins okkara sjófólk, ja alt føroya fólk hava verið fevnd av okkara solidariskari skipan, ið flest øll lond hava misunna okkum, so hevur pípan fingið eitt annað ljóð undir sitand ultrahøgra samgongu.

Tí nú er tað verkafólki á landið eins okkara sjómenn sum skulu spennast fyri tann longu punkteraða pensiónsuppsparisvognin. Allar framtíðar milliardirnar við at forskatta pensionirnar skulu jú uppá ein ella annan máta fáast til vega á annan hátt. Tí fáa limir í verka og fiskimannafeløgum nú eina pensiónsskipan smoygda niður yvur høvdið, og kravið er at landskassan fyrst og fremst kannar sær 40 % við at forskatta pensiónina. Fyri at borðið veruliga skal fanga so vendist ikki aftur, tí nú er forskattingin av framtíðarpensiónum beinleiðis tvinna inn í puljuna, har kommununar fáa endurgjald fyri at yvurtaka eldraøki 01.01.2015.

Sostatt skulu limirnir í verkamanna og fiskimannafeløgnum fyrst gjalda upp til 15 % av síni løn inn í ein pensiónsgrunn. Harnæst skulu somu verkamannlimir harafturat í gjøgnum teirra pensiónsskatt eisini gjalda

fyri eldraðki og fyri tey sum eru pensionistar í dag pensionistar. Hinvegin kunna høvusarkitektarnir aftanfyri pensiónsránið og tvungnu uppsparingina Løgmaður og Figgjarmálaráðharrin næsta heyst seta seg afturá við eini feitari pensión uppá kr. 30.000,00 um mánaðin, so leingi sum teimum er liv lagað. Hetta uttan at teir hava galdið eitt tað einasta prosent til sína pensión. Ja, teir hava uppá hvamsvis forhála avgerðina, at seta teirra pensiónsskipan í verk longest móguligt til teirra fyrimun. Teimum kemur sjálvsagt ikki til hugs at verkamannafjöldin ikki hevur somu fyritleykt, tá hesi bert fáa 85 % av síni løn útgoldin. Verkafjöldin ánar ikki hvat sum í framtíðini fer av til umsiting, í inflatión o. a. ikki kendar orsøkir. Men tey skula framyvir framvegis hava mat á borðið, pening til allar fastar útreiðslur, pening til barnagarðspening, og ikki minst at fáa tak yvur høvdið.

Hvør veit, kanska rentustøði á húsalánum um nøkur ár kemur ar liggja um 10-12 %. Tá eru tað kanska 60-70 eftir av % av reallønini eftir, at gjalda tvungnu uppsparingin, húsalánið, barnagarðgjald eins og aðrar neyðugar útreiðslur. Tað sigur mær so mikið, at her verða nógvur figgjarliga sperdar barnafamiljur, fyri ikki at tala um stakir upphaldarar ið koma at liggja eftir á. Ístaðin fyri eitt samhaldsfast samfelag, so skulu Føroyar Amerikaniserast, tí Amerika er fyrimyndin hjá sitandi samgongu. Har er samhaldsfesti ein býur í Kina, og tí er stætta munurin ógvusligur. Í staðin fyri eitt vælverkandi samhaldsfast heilsuverk, har palliba og stjórnarleiðarin kunna liggja á somu stovu á sjúkrahúsinum, so er støðan sum dagur og nátt mótvegis Amerika á á heilsuøkinum. Tí har eru ta lobbyismunar sjakalar sum ígjøgnum korruptar politikkarar stýra heilsuverkinum í gjøg-

num tryggingarfeløgin og medicinfyrirøkurnar. Hesar triggjar fyrirøkur eru at rokna sum ein statur í statinum, eins og tær liva av ovurstórum tryggingargjöldum frá brúkarnum av heilsuverkinum. Og avgerandi fyri privatu íleggjarnar er at fáa so stórt figgjarligt avkast, meðan lítið verður hugsa um sjúklingarnar. Meðan útreiðslurnar til tryggingar, medisín eins og heilsuverk eru fleirfaldaðar, so eru. Lønirnar hjá verkafólki stagneraðar Fimti hvør amerikanari ella umleið 60 milliónir hava als onga sjúkratrygging. Orsakað av vanstýrinum og krigsgreði hjá Georgr Bush & Co frá ár 2000 til 2008, sum koyrði Amerika út av eggini figgjarliga, er støðan hjá amerikanska meðalklassanum so nógv versna figgjarliga, at maður og kona hava fyri neyðuni eykastørv aftan á vanliga arbeiðstíð fyri at klára sína sjúkratrygging. Og nógv eru tey ið eru ótryggjaði

sum síggja seg noyddan, at selja húsin. Hetta orsakað álvarsliga sjúka tí tey ongan móguleika hava til, at søkja sær heilsubót á privatsjúkrahúsinum, har peningur leggjast á borðið áðrenn undan eina móguligari skurðviðgerð. Hetta er so idealsamfelagið hjá tí føroyska Fólka flokkinum. Hetta karráði ultrahøgralið ið kallar seg ein frisinnaðan flokk, hevur saman við Sambandsflokkinum og Miðflokkinum hava havt í skjáttini, líka síðan hon á júlun 2011 við flatskattinum sum startskotið til, at niðurlaga tað samhaldfasta vælferðarsamfelagið. Hetta samfelag ið Javnaðarflokkurin legði lunnar undir aftaná løgtingsvalið í 1958 tað eigur føroyski veljarin, at leggja sær í geyma til eitt komandi løgtingsval.